

در نگی بر «زباله دانی»‌ها

سندهای بازیافته، در نوشه‌های دور ریخته

دکتر محمود روح‌الامینی

دولت علیه ایران به هر عنوان که پاشد، باید به تصویب مجلس شورای ملی انجام پیدا شاید (...). و فعلایه مجلس شورا در عهد اتفاق است، اولیای دولت حق مداخله به مواد مذکوره را ندارند، که نسخه‌ای از اعلامیه دولت نیز ضمیمه نامه انجمن ایالتی است.

۲- نامه دیگر که یکماه بعد نوشته شده (۸ صفر ۱۳۷۷)، انجمن ایالتی آذربایجان، براساس پیام فونسلگری فرانسه در تبریز از تقاضای «یک خوارگان گندم برای گماشتن گرانی فونسلگری»، استقبال می‌کند، که طبعاً این مساعدت در رفع نیازمندی اولناظر به اعلامیه دولت «نادرد».

۳- از آنجا که قعالیت‌های فرهنگی و کار ترجمه افای نیکان مورد توجه مظفر الدین شاه فاجار قرار گرفته بود، به دریافت نشان درجه سوم همایونی فرار گرفت.

پی‌آمد سخن:

پی‌آمد سخن: پی‌آمد سخن نخستین بار و نه آخرین بار خواهد بود، که در «خانه ایالتی» تعمیر با تحریب خانه، جایجاشدن، مقداری از وسائل و ابزارها - به هر علتی که باشد - مورد نیاز صاحب خانه نیست، و آنها را در می‌ویژند و این «دور ریختن» های رواج پیش از اجراء نشینی، آثار تعنان شنبی و کوچک شدن فضای مسکونی، بر مقداری افزوده می‌شود. چه بسیار سندها، کتاب «بازارهای ارزنه» متى و خانوادگی - که معیار و معرف گویای تاریخی و فرهنگی می‌نواند باشد. در این دور ریختن‌ها از میان رفته و به دست فراموشی میرده می‌شود، که به ناگزیر بسیار اتفاقه است.

گاه بر حسب اتفاق، ممکن است سندهای ارزی ارزند، از تابودی نجات باید (عمانگونه) که می‌نویست، «بر حسب اتفاق» (ناخود شود). - اگر «بر حسب اتفاق»، این استندباز (بهاء الدین محمدبن حسن بن اسفندیار) دانشمند طبرستانی ماسکن بغداد، در سال ۶۰۴ هجری

به دشواری می‌توانیم باور کنم. هنگامی که شنیدم: «دستورشنه ها، سندها، بسیاری از منابع تحقیقی (مجله، روزنامه، اعلامیه، گزارش هنرمندانه های خصوصی نیکلا (A.L.M. NICOLAS) نویسنده، مترجم، می‌استمدار و مستشرق معروفی که نزدیک به یک قرن پیش در ایران بوده (۱)، در زباله های کنار یکن از خیابانهای پاریس شهری که کتابخانه هایش (بویزه کتابخانه ملی، کتابخانه مدرسه زبانهای شرق و کتابخانه موزه گیمه) گنجینه نگهداری بسیاری از سندها و کتابهای متحصر بفرد مشرق زمین می‌باشد. ربخته شده است».

ولی واقعیت داشت. آفای مونتی (Montell)، که مقداری از این سندها را از میان زباله برداشت، تعریف می‌کرد که در چند سال پیش، غروب یکی از روزهای فصل بهار، در کنار خیابان راسپای (Raspail) (نیزدیک خیابان مونپارناس (Montparnasse) (۲)) عده‌ای را دیدم که برا مون زباله‌ها - که لاتین نیست و شباهتی به خط فرانسه ندارد، زیر رو می‌کنند، و با برمن دارند (۲). آفای مونتی نیز مقداری از دستورشنه ها و جزو ها را برداشت و به خانه می‌آورد و از نام نیکلا، تبریز و ایران، در آن نوشته هامبورجی می‌شود، که سندها، و نامه های خصوصی متعلق به محققی است که در فرانسلگری سفارت فرانسه در تبریز کار می‌کرد. آفای مونتی این ماجرای برای خانمی از همسکارانش که همسر یکی از ایرانیان مقیم فرانسه است، بیان می‌کند. در ۲۰ نویembre امسال (۱۹۹۹)، در پاریس، بر حسب اتفاق در جریان این سندهای دور ریخته شده (با سندهای یافت شده) فرار گرفته و علاقه مند به دیدن آنها شدم.

آفای مونتی با مهربانی مرایه خانه امش پذیرفت، دیدن سندها، نامه های روزنامه ها - در کنار پذیرانی ها - در طبقه ششم خانه کهنسالی، در یکی از محله های قدیمی پاریس، با بله های چوبی سانبله شده، که قدمنش کسر از سندها بود، خستگی و دلهره «مزاحم شدن در از تم زدود.

این سندها که به گفته آفای مونتی، تقریباً یک دهه «گنجینه» سندهای دور ریخته شده است، شامل برخی نامه های خصوصی و اداری، دستورشنه، مقاله های شماره هایی پراکنده از روزنامه های تهران و تبریز (سالهای ۱۹۰۵ تا ۱۹۱۲)، چون اتحاد، بولفارسون، ملائمه‌الدین، مساوات، استقلال، مجاهد، کشکول و (...)، و بالآخره فرمان مظفر الدین شاه فاجار به لاعطای یک فطمه نشان شیر و خورشید از درجه دوم ستاره دار، و ... می‌باشد.

آفای مونتی که با صمیمت، این اسناد را در دسترس این حافظ قرارداده، علاقه مند است، مطمئن شود که آنها دستخوش سرنوشت «زباله ها» شده، و در آرشیوی معتبر نگهداری و مورد استفاده فرار گیرند.

در توضیح فتوکپی سندهای بیوست، ملاحظه می‌گردد:

۱- در نامه مورخ اول محرم ۱۳۲۷ هجری قمری (۲۵ زانویه ۱۹۰۹) انجمن ایالتی آذربایجان پادآور می‌شود که «به موجب اصل ۲۴ و ۲۵ قانون اساسی بین معاهدات و مفاولات و دادن امتیازات و استقرار ارض

محدث ماضی انسان

با استقبال و علاقه مندی حمایت جناب آقای دکتر سید حسن شهرمنانی، رئیس سازمان اسناد ملی ایران، و اطیمان یافاًن آقای مونتی (Montell) از اینکه: «این اسناد دستخوش سرنوشت از باله همانشده و در مرکز مناسب مطالعاتی نگهداری و مورد استفاده قرار خواهد گرفت اسرارنجام در سفری به فرانسه» (در شهریورماه ۱۳۷۸ رسان برگزاری چهارمین کنفرانس اروپائی درباره ایران) که نیز، حامل پیام و نامه‌ای از سوی سازمان اسناد ملی ایران برای آقای مونتی بودم، اسناد باد شده، در اخبار نگارنده قرار گرفت، و امرور ثبت و ضبط مازمان اسناد ملی ایران است و امیدواریم که همه اسناد، نامه‌ها و مجموعه خصوصی نیکلا (اللونی زان یا نیست نیکلا، و انقونس نیکلا) درباره ایران - که دور ریخته شده بود - گردآوری شده، و آرثیو کامل، از آن در سازمان اسناد ملی ایران فراهم آید.

میراث

۱- آفروش پکنکلا (۱۹۴۷)، ۲- آفرزند طیوری (آن بایست پیشکلا) در رشت متولد شد.
 (مانی که پدرش گشتوں فرانسه در رشت بود) آفروش پیشکلا در سال ۱۹۷۷ (بعوان
 مترجم مقالات قوانین و اقتصادی ایران) موسی گشتوں فرانسه در تهران ازدواج نمود
 سرگشتوں فرانسه در تبریز بود. وی پدرش علاؤ، برگشل سیاسی، هائیسینی که در
 زبان فارسی داشت، کتابخوار قرقاوهای متمددی در خواجه نوشه و تو جمهوری خود
 از آنچه را که در برجی از گشتوں های ایوبیانی و غیره بکاری، از خاله هادریون ریاضت، شاید
 گوشواه هایی هایلاید معنک است برای دیگری بکار اندازد. بروزو، گرد و سبلان دور روحیه
 شده، مولده و هنگران اعری غذای است. کسانی بیرون هستند که، عنوان شغلی، روژهای
 پیکنکه (چون سبزیاری از خاله هایکانی های او در بحق هادریون مشبه پیدائی هفتة - صورت
 من گیورا) اسائل دور ریخته شده را برآورده و تکامیوت - جمع آوری گردید، پس از
 تغیر کردن با شخص، در مأمور و مهدیان های از اخاطر و می، به عنوان ائمه دست داده
 علی ضمیمه مذکورند.

۲۷. اندیشه نسیم راه رسانی پهلوی، که در صدر اسلام موجود بوده و هنر متفق آن با این زمان عربی تو زخم سود نمود. نمیزد اصل پهلوی بین دو ساله تا دو سال است و نه تو جمهوری آن و تو زخم داریست از بوسیله این مستبدان، مذکون یک اتفاق است. (نه کتاب نامه نشیر به گلستان، به تصریح محترمی میتوی - انتشارات خوارزمی، چاچب دوم ۳۷۰۵) **سایه، مگاه گردید**

۹۰ از این هاست هولتر که در ۱۸۶۷ میلادی استهان اند و قرب بیست سال را زندگی خود را ادی درین شهر گذرانید. گویا در ۱۸۷۰ میلادی کتابی که این در زمینی خالق نمایه هولتر انتشار داشت مسندی موردنی داشت که در آن، پادشاهات عاری و جمیع عده دلمه های مرین طایه ایران و پادشاهات سفارت ایران در اسلام آنها را اخراج نماید و بعضی از آن را متر کرد. این کتاب هولتر را در یکصد و سی و سه میلادی سال پیش - بعضی نسبت افغانی. تالیف «نست هوشتر شهید» و ترجمه محمد عاصی، از انتشارات وزارت فرهنگ و هنر، مرکز مردم‌شناسی ایران، ۱۳۷۷ احمد شوکا

۹۱ این عکس‌هادر عکس‌خانه شهید اهران کاظم خیابانی بهار و خیابان بهار شیراز) نگهداری می شود. نهایتی که این عکس دیده می شود، سایه عکس و دوربین او در میکنند. او صدمه هاست که در بوسه نشستگاه باعث عنان «جهو، تاریخ، سایه عکس» می‌شوند.

قمری، از بغداد به ایران، و برای دیدار بدرقه آمل ترفه بود، از کتاب «نامه سر» تهاتمی مانده بود. وی گویند: «بعد پنج سال که مقام گوردن روزی به برسته صحافان مرآگذر افتاد، از دکانی کتابی برداشتم در و آند رساله بود (...) رساله دیگر که لبیں مقفع از لفظ بهلوی غرب گردانیده، جواب نوشته چشیف شاه شاهزاده طبرستان از نسر دانای فارس هریز هرایده اردشیر پاپک، بالانکه نه روزگار مساعد و به دل و ساعده هیچ کاز بود... در فراهم آوردن تاریخ طبرستان چون تقدیم اقدم لازم بود این رساله را که چون فلک مشحون است از فتوح حکم، ترجمه کرده افتتاح بدرو رفت»^(۲).

اگر آب در زیرزمین خانه نموده ازت هولتز (ERNST HOLTZER) در آلمان تسعی افتاد، بی کمان یادداشت ها و فیلم های این مهندس آلمانی که در سال ۱۸۶۳ از ایران تهیه شده و ستد های ارزشمندی از زندگی مردم اصفهان است به فراموشی سپرده شده و کتاب «ایران در یکصد و سرده سال پیش» در ۱۲۵۵ متشتم نمود (۴).

و بالاخره دانشجوی ممتازگری، در شهر انجمن جمهوری دور افتاده‌ای را که شیشه‌های نگاهیو فیلم، مربوط به دوره فاجاریه در آن بود تجات داد. جمهوری ای که پس صاحب‌خانه، در «خانه تکانی» بعد از مرگ پدر، تئم وائست جیبست و چه ارزش دارد.

این شیشه‌های نگاهیو، شامل صحنه‌های جالب و ارزنده، که معرف سیاری از ویژگی های ثیریز در زمان ولایت عهدی محمد حسن میرزا قاجار است، عکس‌های آن، به کوشش آفای بهمن جلالی، با عنوان «مجموعه عکس‌های یک عکاس ناشناس در اوایل دوره قاجاریه»، در خرداد و تیر ۱۳۷۶، در عکسخانه شهر به نسبت گذاشته شد.^(۵)

و نیز، دستاپی به نسخه های خطوط کتابهای «تاریخ میستان» (۶) به وحدود العالم (۷) و «وفقاً» ربع شبیدی (A) هر چند از قریب‌الله های دور پریخته شده نبود، ولی نجات آنها خانلی از رویدادهای اتفاقی میرنگردید، که شرح هر یک را در مقدمه مصحح کتاب م. باید.

در شمone های یاد شده . که متنی از خروار است . از تجارت اتفاقی سندھائی مخن به میان آمد ، که می رفت به نابودی کشیده شود و میلایم که هنوز در بسیاری از خانه ها ، قفسه ها ، بیغله ها با ویرانه ها ، می نوان . تدها و نوشتارهای ارزشمندی را - پیش از آنکه به هزباله دان « نابودی به پیوندی بیان و منتشر کرد و البته کسانی نیز بین امید ، در حیثیم و تلاشید .

به یاد دارم، زنده بود که احمد افشار شیرازی که کتابخانه غنی او کتابهای ارزشمند داشت، و ایند است مخفوظ مانده باشد - زمانی که دبیر ادبیات فارسی دارالفنون بود (مال ۱۳۲۹) روزی خمن بحث درباره تاریخ بهقی، و نوشته در چنگو و نگهداری آثار خصوصی میگفت: «از زی دارم در جستجوی ۵ مجلد اول تاریخ بهقی دستم قطع شود و کتاب کامل شود و بتوانم آنرا بخواهم»^(۴).

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
وَالْمُطَهَّرِ الْمُنَاهَدِ شَادِ وَجَاهَا
شَادِ وَجَاهَا مُتَهَّرٌ مُنَاهَدٌ

لِلْمُؤْمِنِينَ لِلْمُؤْمِنَاتِ
وَلِلْمُنَاهَدِينَ لِلْمُنَاهَدَاتِ
وَلِلْمُتَهَّرِينَ لِلْمُتَهَّرَاتِ
وَلِلْمُنَاهَدِينَ لِلْمُنَاهَدَاتِ

Par la grâce et l'aide de Dieu Très Haut
Nous nous adresser à Dieu Chérif Kadjar-
Empereur Absolu de toute la Terre

Pour demander à Notre Bienveillance spéciale, à l'égard
de Monsieur Nicolas, Gouverneur Général de la légation de France
à Pékin, cet oyen Français.

Nous l'avons honoré en lui octroyant la décoration des lions
et du soleil de Dauphiné classé, ornée d'étoiles,
Nous avons
dû le Ministre des Affaires étrangères qui reconnaît
ce titre et conformément au recueil impérial qui il signe
abrévient à faire parvenir les vireuses.

Moharram 1319

LETTERS RECUES

امانیه ۴۷

امانیه ۴۷
امانیه ۴۷

عنه تسبیب علیک بجزیره فران و فرمانیه فران
الله مفاسد علیک بجزیره فران و فرمانیه فران و فرمانیه
عده قدرت و دیدوریات اند که اینها نیز برای
فران و فرمانیه فران و فرمانیه فران و فرمانیه
که در آنها اینها نیز برای
دوستی از اینها نیز برای
فرمانیه فران و فرمانیه فران و فرمانیه
و از آنها نیز برای
و همچنان

ل'Assemblée Générale
à M. Nicolas, Conseil de France.
à Paris

Le maire Mme Hélie Benjamine
le C. Consulat Général, est venu à l'As
Général. Il a déclaré que les Juifs
le Consulat ont besoin d'un bâtiment
seul.

Il a été demandé en conséquence
de venir ici pour cette affaire. Vous
ferez savoir que les autorités n'ont
toujours faites à accueillir nos demandes
amicale.

Cela nous aura besoin de temps,
beaucoup ou à un autre moment, pour venir
à l'Assemblée Générale un des deux.
Les Juifs du Consulat, ou le maire ou l'
Ammanie à la citadelle et prendre les
nous de M.

CONSULAT DE FRANCE

Tauris, le 6. Janvier 1909

TAURIS

Dirección Político
Nº 2

Religiosos de la
Colonia Russa
Presidente de la -

Dame.

Le Consul de France à Tauris
à l'attention de la femme de la
représentation à Tauris

J'ai aussi écrit à la femme
qui va me renseigner sur la situation
sous l'empereur russe au corps
consulaire de Tauris et la situation
suivie par les réfugiés russes au
Président de la Dame en ces termes :
Le Consul russe - rappelle au protégé
face de l'ordre : les biens, la vie des
réfugiés russes sont menacés, les boutiques
sont déjà déjouées, nous savons
plus aucun appui, devenus sans
ressources. Celle-ci n'a pas fini
en Russie et le sera-t-elle aujourd'hui.

ششم کاغذ از نظر سازمان فنی

پرها

جیل سوم اسما

سال اول شماره سی و چهارم

634

ابو شترک سایه
دراخانی طران ... بخت
سایر راهات و هنر ... گواه
زیستان ... پیغامبر
قیاره دستی ... سرتا
هدوستان ... چهارمین

۱۵۰

میرزا
اداره ورزش بازی های دین است
بندگان رفیع
بنایی ساخته شد
خطابی

کشکوں

این روزها از زیرینه بکار برده شده است اما همچنان خانه هایی که در آن ساخته شده اند را مشاهده می کنیم باشند از

(شکر از آنده است اینجین بلطفه)
چندیست ام برین بدین شروع کرد و از شدید خانه ایشیں کله
رشک اشی که نور پروردخانه ایشانیک نهاده که اینکل
بر عدو و فریاد آن خانه بادی هرود را نسبت میباشد و اعلی از این
ادام خانه ایشانیک را در مشکر و مقداری قدم بهداشت که این
آزاد از این بدنگن دست نسبت میباشد و چند راه تجربه خواهد
از جو ایکار در وقت پیاکردن هر خانه بجهشک زمزمه میشون که
چندیست این آزادی هم مخصوص خاچه ایشان سجده لازم نمیباشد
خواهی این بدل کند و این نیز کیمی و دلیل فتنه نمیباشد
که و متصرا ای ایکار در هرگز از طبقی این را بفرزندان
چنانکه در هر کوچه همین نظر یکیت افسوس نمیباشد شاید اینها
کار در در سال بگذران تسلیم میکند و این میکارست خون گذشان
شان بدهند چنانچه باید این بخوبیه خارج بگرد و این مسلم کی
کی غافر بجهد اینها در بین راه اینها بده و دیگر غافر نمیباشد
غیر آنکه اینها در بازی به داده اینها میگردند و همچو غافر اینها میگردند
و شاید این شخص و خانه ایشان ای
مشکر و ناشد و خانه ایشان ای
دشک ای
و چند راه مسکن ای ای

هران انت افرا

تیریز ۱۶ فرمان

دلايان داخله ۲۰ فرمان

د مالك سارجه ها فرمان

اجون پسته ها فرمان

اعلان سطري يکخوان است

میر

سرنایه میر ناه ملک

خوان سراسران

تیریز اداره استقلال

چهارشنبه ۱۵ ذي الحجه ۱۳۴۷

ساده هم بکار چنی می شود

استقلال

۱۳۴۷

در اینی سریزه از قوای دار و افراد و مذاکران انسن ایامی دری و مایر ملائی مختصره غایم اند

بین این افتخاری و پذیرفته سواده دست امر تیریز (۲) و لایب داخله (۳) و حارمه

(۴) عامل فروش معمود

بن معموده مای نشیخه ای ساخته یاد آوری بود
چنانچه در تقریب مانند میان این دست و میان این دست و
حدایق این قلعه ای نایابی در این بقای روم اتفاق
هایی که نموده و پنهان نهاده که وقایت قل - که میان
دو ماقصداً خصین است - افراد ایران که تاچ جرمده
به شفاف سریعه آن حق و نی خورداد گانه و مام باز
بری کردیم بر حکمیه کوئی رفته تویی خودمان
دیگر زمانی مستعدیست - از هزاره بحاصب فهم
برادران و ارباب ایوان غل و دهداد بکریها شدیده گفت
و بوشهه هایی مارا بمنظیر بینه - اگر چنانچه
مطابق پیش نهادی ما ایل اعماقی دید - این یک مقد
عجایزی را می توانیم بیان حفظ بتوانیم - این که گفته
میست (کار و زریزی جز صرف و این بطریه) کاری
روان - بیان - ایشان و دوستان متفق می شوند -
دانی جویان استقلال نمکوئی فرید - بشاء میں
قوی را در حکمکش حس ایا خود کرد - عدم صفت
پیش حکمکارانه هسته مقاماتی ای طرح نیزند

پاکش ایکه شرکت خدای و پلکه محروم
اسفل بدد - و سرازیر باشد همچنان حفظ آمیز و مهایت
بیزیز و بروی آنکه ایمیز بود و افری همکوئه
جز بکه - و چنان آن اراده مذکون را در درون دل
نمی شد - و بکهاری خیار بود و جوانی
پاکش ای هر طبیعته و میانه و میانه مرائب و
بزرگان لایل به گوئشان ایجاده صوری - علایات
خیمه اخلاقی - خود شرطی - خانی - شخخت

میخت بمشهوده قل - گفت
از هزاره در هر قلت ایستقلال مصله ایجاده بروگرام
واحظران مسلک واحدی را مورد محظی قرار داده - و
پیشی غرما با اینداد خصلات و هولان خاصه آن بحسب
امروزی ملخصت مخلوق داشت - ایشان که مدنی از
آن نام می حکمکاریهون آنکه تکوئی بخ خدمه داده
یاد و سمع پیدا شود - تجویید مطلع نموده و باهان
القداد رامیخ و میله ای - ایزق - بلان ای اراض خلله
حکمکاری ایزقرا خط سحص و موقع ایجاده مادی و
سوی درین ایزق ایزق و میش ایزقی بروگرام
و اید میکه در میانی ایصالا متفقین ایزق ایزق ای
منم -

فی المیقده ما کیمیتاتم سرمه نوی سرها داخن
شکرده - و خودم را دادی ای ای ایستقلال ایوان
و دلیل ایم قمه همچه فرودهاره - و دنی طای میادن
استخوار ای ایضا میادی کارسای خود - بکوش هم
و طلخان و ساره -

پاکش ایسا کلم شکه بود چندونه من به دری
صفحة کاکه بندس شود نموده - که بخ پاکش و کیم
بیمده - خط نهاده بیز ایوان تاک شده بود - و خنده
و خنده ایشان - ایشان بخیل و مدارلا آن
و جلها رود - و کهها حکمکاره - و قلی ای آنها موافق
قصو - کیم میخداشند و کیم - زاده تاره
آن را بالبلوں ایشان ایوان نهاده ایتم ایز - بعدها
حکمکاره و حب و طای آن مولت نمودند -

